

**Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного та соціального права**

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

**Актуальні проблеми теорії права
(вибірковий)**

Реалізується в межах освітньої програми: **Право**
(назва)

за спеціальністю: **081 Право**
(шифр, назва)

на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

Розробник: З. Запара **С.І. Запара, д.ю.н., професор**
(підпис)(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>Приватного та соціального права</u> (назва кафедри)	протокол від <u>24.06.2022</u> 2022 р. № <u>10</u>
Завідувач кафедри	<u>М. Ю. Кузнєцова</u> (підпис) (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми І.В. Арістова
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма О.В. Роговенко
(підпис) (ПІБ)

Завідувач відділу аспірантури та докторантури С.В. Ярошук

Рецензія на робочу програму(додається) надана: М.Ю. Кузнєцова
(ПІБ)

Ю.О. Котвяковський
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації С.І. Запара (С.І. Запара)
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 19.08. 2022 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Актуальні проблеми теорії права			
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет / Кафедра приватного та соціального права			
3.	Статус ОК	Вибірковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)				
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	ОП – Право Спеціальність – 081 «Право»			
6.	Рівень НРК	8 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	4 семестр, 10 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
	Денна форма навчання	20	30		100
	Заочна форма навчання	6	4		140
10.	Мова навчання	українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Запара Світлана Іванівна, – д.ю.н., професор			
11.1	Контактна інформація	Д.ю.н., професор, кабінет 109 г Ел. адреса: zapara2007@ukr.net			
12.	Загальний опис освітнього компонента	<p>Актуальні проблеми теорії права – курс, покликаний сформулювати у здобувачів знання щодо актуальних питань правового регулювання суспільних відносин, сучасних підходів до розуміння права та правоутворення, реалізації права та механізмів правозастосування, забезпечення та захисту прав людини, використання загальнотеоретичного категоріального апарату юриспруденції в юридичній освіті та професійній діяльності.</p> <p>Окрім того курс формує у здобувачів розуміння актуальних проблем, сутності права, специфіки системи, принципів та норм права, структуру правової системи та зв'язки між її основними елементами, особливості основних правових сімей. Курс орієнтує здобувача на сучасне розуміння права, яке гарантує межі свободи, сприяє попередженню конфліктів, уможливорює гідний вільний</p>			

		<p>розвиток людини, існування та функціонування суспільства.</p> <p>Отримані знання та спеціальні фахові компетенції за освітнім компонентом сприяють забезпеченню наступних програмних результатів навчання:</p> <p>ПРН 1. Вільно володіти державною та достатньо, для професійного представлення результатів наукових досліджень, іноземною мовами.</p> <p>ПРН 2. Володіти методологічним інструментарієм проведення наукових досліджень зі спеціальності 081 «Право», керуючись принципами академічної доброчесності та наукової етики.</p> <p>ПРН 3. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що мають розширювати та поглиблювати стан наукових досліджень за спеціальністю 081 «Право». Генерувати власні ідеї, розуміти та визначати мету власного наукового дослідження. Розбудовувати правові моделі та перевіряти їх адекватність.</p> <p>ПРН 8. Уміти проводити критичний аналіз, оцінку та синтез нових наукових положень, ідей у юридичній сфері, використовувати юридичну термінологію, юридичну техніку при підготовці й аналізі проектів локальних нормативно-правових актів, правничих документів.</p> <p>ПРН 10. Мати ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії, знати фундаментальні праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених з права за обраним напрямом досліджень, вміти використовувати у професійній практиці на підприємствах аграрного, земельного, екологічного сектору, місцевих органах публічної адміністрації, закладах вищої освіти тощо.</p> <p>ПРН 11. Розуміти шляхи впровадження результатів наукових досліджень з права у виробництво/практику в аграрній, земельній, екологічній сферах, у місцевих органах публічної адміністрації; навчальний процес і науку.</p> <p>ПРН 12. Виявляти системні знання та розуміння цілей сталого розвитку ООН (насамперед сталий розвиток міст і громад (у тому числі, екологічної стійкості), захист екосистем суші як засобу протидії кліматичним змінам, скорочення нерівності, якісна освіта), а також застосовувати їх у процесі виконання міжнародних проектів у контексті правової підтримки стимулювання інновацій, підприємництва у аграрній сфері, збереження навколишнього середовища й Національного плану дій переходу України до сталого розвитку.</p>
13.	Мета освітнього компонента	Засвоєння здобувачами комплексу знань щодо актуальних проблем теорії права, компетентностей щодо використання загальнотеоретичного категоріального апарату юриспруденції в юридичній освіті та професійній діяльності.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими	1. Освітній компонент базується на вивченні таких освітніх компонентів як: Філософія науки,

	освітніми компонентами ОП	<p>Методологія сучасного правознавства, Сучасні тенденції юридичної науки в умовах сталого розвитку</p> <p>2. Освітній компонент є основою для подальших наукових досліджень у різних сферах права.</p>
15.	Політика академічної доброчесності	<p>Політика академічної доброчесності під час викладання курсу «Актуальні проблеми теорії права» послуговується принципам, визначеним Законом України «Про освіту», Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, іншим локальним актам (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).</p> <p>Оволодіння здобувачами знань з курсу має відбуватись із дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права; містити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; містити достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використані методики досліджень. Недопустимим під час навчання (згідно ст. ч. 4 ст. 42 Закону України «Про вищу освіту»), є використання здобувачами:</p> <p><i>академічного плагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;</p> <p><i>самоплагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;</p> <p><i>фабрикації</i> - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;</p> <p><i>фальсифікації</i> - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;</p> <p><i>списування</i> - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;</p> <p><i>обману</i> - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;</p>

		<p><i>хабарництва</i> - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;</p> <p><i>вплив у будь-якій формі</i> (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.</p> <p>За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, як: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження освітнього курсу; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.</p>
16.	Посилання на курс у Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Як оцінюється РНД
ДРН1. Застосовувати знання щодо актуальних питань правового регулювання суспільних відносин, сучасних підходів до розуміння права та правоутворення, реалізації права та механізмів правозастосування, забезпечення та захисту прав людини на основі цілей Сталого Розвитку ООН.	Проведення модульного контролю та виконня аналітичних завдань.
ДРН2. Розуміти сутність та основні риси права, специфіки його системи, принципів та норм права, структуру правової системи та зв'язки між її основними елементами, співставляти особливості основних правових сімей.	Семінарські заняття з курсу
ДРН3. Правильно тлумачити і застосовувати норми і принципи права, сприяти реалізації прав людини та впровадженню вимог верховенства права в суспільні відносини та юридичну практику.	Семінарські заняття з курсу
ДРН4. Самостійно опрацьовувати навчальну і наукову літературу, в тому числі інтернет-ресурси з питань права	Індивідуальна дослідницька робота (тези на конференцію, наукова стаття).
ДРН5. Використовувати поняттєво-категоріальний апарат для вирішення правових проблем у різних сферах суспільного життя.	Індивідуальна дослідницька робота (тези на конференцію, наукова стаття).
ДРН 6. Критично та системно аналізувати правові явища і застосовувати набуті знання у професійній діяльності.	Семінарські заняття з курсу. Індивідуальна дослідницька робота
ДРН7. Прогнозувати розвиток запропонованої юридичної ситуації в різних умовах.	Індивідуальна дослідницька робота (тези на конференцію, наукова стаття).

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Осінній семестр

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу		Рекомендована література ¹
	Аудиторна	Само	

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

	робота			стійн а робот а	
	Лк	П.з / семі н. з	Лаб. з.		
<p><i>ТЕМА 1. ВСТУП. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ПРАВОРОЗУМІННЯ</i></p> <p>1.1. Вступ до курсу. 1.2. Чинники, що впливають на плюралізм праворозуміння 1.3. «Праворозуміння» як явище 1.4. Типологія праворозуміння та її критерії 1.5. Синтез основних типів праворозуміння чи їх надбань 1.6. Плюралізм типів праворозуміння та світова юридична практика 1.7. Проблема визначення права</p>	2/2	2		10/14	1-10, 14, 19, 21, 37-38
<p><i>ТЕМА 2. ПРАВОВІ ЦІННОСТІ. ПРИНЦИПИ ПРАВА</i></p> <p>2.1. Людина як творець, орієнтир і адресат права 2.2. Еволюція прав людини. Покоління прав людини. 2.3. Міжнародні і європейські стандарти прав людини та їх вплив на правовий статус особистості і поступальний розвиток права 2.4. Природа принципів права 2.5. Поняття принципів права та їх класифікація</p>	2	2/2		10/14	1-14, 19, 21-38
<p><i>ТЕМА 3. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ПРАВОВІДНОСИНИ</i></p> <p>3.1. Поняття правового регулювання. Правове регулювання і правовий вплив 3.2. Предмет правового регулювання</p>	2/2	4		10/16	1-10, 14, 19

<p>3.3. Методи, способи і типи правового регулювання</p> <p>3.4. Поняття та основні ознаки правовідносин. Склад (структура) правовідносин</p> <p>3.5. Суб'єкти правовідносин. Поняття правосуб'єктності</p> <p>3.6. Зміст правовідносин</p> <p>3.7. Об'єкти правових відносин</p> <p>3.8. Юридичні факти та їх класифікація</p>					
<p><i>ТЕМА 4. ПРАВО І ДЕРЖАВА</i></p> <p>4.1. Держава як правовий інститут</p> <p>4.2. Специфічні ознаки держави та їх зв'язок з правом</p> <p>4.3. Взаємодія держави і права та її аспекти. Сфери і способи впливу держави на право</p> <p>4.3.1. Держава і правове регулювання</p> <p>4.3.2. Державна правотворчість та формальна визначеність і загальнообов'язковість права</p> <p>4.3.3. Держава і реалізація права</p> <p>4.4. Способи впливу права на державу. Право і закон</p> <p>4.4.1. Легітимність державної влади</p> <p>4.4.2. Правове конституювання і організація державної влади</p> <p>4.4.3. Особливості взаємодії права і держави за різних форм правління та устрою</p> <p>4.4.4. Межі державного втручання у приватне життя людей (громадян) та суспільне життя і право</p> <p>4.4.5. Право і забезпечення контролю за діяльністю</p>	2	4		10/16	1-10, 19

<p>державної влади</p> <p>4.4.6. Право як засіб комунікації держави із своїми громадянами та іншими суб'єктами права</p> <p>4.4.7. Право і державний примус</p> <p>4.4.8. Протиріччя між правом і державою</p>					
<p><i>ТЕМА 5. НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА, СИСТЕМА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ</i></p> <p>5.1. Поняття норми права та її ознаки</p> <p>5.2. Структура норми права</p> <p>5.3. Види норм права</p> <p>5.4. Норми права і принципи права</p> <p>6.1. Вертикальна (ієрархічна) та горизонтальна (галузева) структури системи нормативно-правових актів</p>	2/2	2		10/16	1-10, 14, 19.
<p><i>ТЕМА 6. ПРАВОТВОРЕННЯ І ПРАВОТВОРЧІСТЬ (НОРМОТВОРЧІСТЬ)</i></p> <p>6.1. Правотворення та його відмінності від правотворчості</p> <p>6.2. Функції та принципи правотворчості</p> <p>6.3. Суб'єкти правотворчості</p> <p>6.4. Види правотворчості</p> <p>6.5. Основні стадії правотворчості</p> <p>6.6. Суд і правотворення</p>	2	4		10/16	1-10, 14, 19, 21, 37-38
<p><i>ТЕМА 7. РЕАЛІЗАЦІЯ І ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ПРАВА</i></p> <p>7.1. Поняття реалізації норм права та її форми</p> <p>7.2. Застосування норм права та його особливості. Ознаки правозастосовної діяльності</p> <p>7.3. Стадії застосування норм права</p> <p>7.4. Основні вимоги до правозастосування</p> <p>7.5. Акти застосування норм права, їх види</p>	2	4/2		10/16	1-10, 14, 19, 21, 37-38

7.6. Прогалини в нормативних актах та способи їх подолання. Аналогія права і аналогія закону 7.7. Юридичні колізії та способи їх подолання					
<i>ТЕМА 8. ЮРИДИЧНА МОВА. ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА НОРМОТВОРЧОСТІ, ТЕОРІЯ ЮРИДИЧНОЇ АРГУМЕНТАЦІЇ</i> 8.1. Особливості юридичної мови. Важливість мови юриста для професійної діяльності 8.2. Вимоги, які ставляться до якості юридичної мови 8.3. Поняття юридичної фрази та її структурні елементи 8.4. Поняття юридичної техніки. Юридична техніка нормотворчості 8.5. Складові юридичної техніки: юридична термінологія, юридичні конструкції 8.6. Юридичні конструкції 8.7. Юридичне тлумачення 8.8. Становлення та еволюція вчення про юридичну аргументацію: від стародавніх філософських шкіл до складової загальної теорії права 8.8. Моделі (типи) юридичної аргументації 8.9. Особливості судової аргументації 8.10. Правила юридичного дискурсу	4	4		20/16	1-10, 19, 22, 24, 32
<i>ТЕМА 9. НАЦІОНАЛЬНІ І МІЖНАРОДНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ ТА ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ</i> 9.1. Міжнародні і національні правові системи: спільні риси та особливості 9.2. Взаємодія міжнародних і національних правових систем 9.3. Співвідношення міжнародних договорів і національного законодавства України 9.4. Значення рішень Європейського суду з прав людини для правової системи України	2	4		10/16	1-14, 19

9.5. Вплив національного права на міжнародне право 9.6. Правова система ЄС та її співвідношення з міжнародними і національними правовими системами					
Разом	20/6	30/4		100/140	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН1. Застосовувати знання щодо актуальних питань правового регулювання суспільних відносин, сучасних підходів до розуміння права та правоутворення, реалізації права та механізмів правозастосування, забезпечення та захисту прав людини на основі цілей Сталого Розвитку ООН.	Проведення лекційних та практичних занять за відповідною тематикою.	8	Опрацювання літератури, в т.ч. наукових публікацій щодо актуальних проблем теорії права.	14
ДРН2. Розуміти сутність та основні риси права, специфіки його системи, принципів та норм права, структуру правової системи та зв'язки між її основними елементами, співставляти	Проведення лекційних та практичних занять за відповідною тематикою. Застосування методу «проблемної» лекції, тематичної дискусії, евристичної бесіди, «круглого столу», «мозгової атаки», аналізу конкретних ситуацій.	8	Ознайомлення з науковими публікаціями, підготовка до тематичної, евристичної дискусії, круглого столу.	14

особливості основних правових сімей.				
ДРН3. Правильно тлумачити і застосовувати норми і принципи права, сприяти реалізації прав людини та впровадженню вимог верховенства права в суспільні відносини та юридичну практику.	Проведення лекційних та практичних занять за відповідною тематикою. Застосування методу «проблемної» лекції, тематичної дискусії, евристичної бесіди, «круглого столу», «мозгової атаки», аналізу конкретних ситуацій.	6	Ознайомлення з науковими публікаціями, підготовка до тематичної, евристичної дискусії, круглого столу.	14
ДРН4. Самостійно опрацьовувати навчальну і наукову літературу, в тому числі інтернет-ресурси з питань права	Визначення комплексу актуальних питань характерних для сучасної науки у сфері альтернативного врегулювання спорів.	6	Ознайомлення з науковими публікаціями, підготовка до тематичної, евристичної дискусії, круглого столу.	14
ДРН5. Використовувати поняттєво-категоріальний апарат для вирішення правових проблем у різних сферах суспільного життя.	Вдосконалення навичок аналізу законодавства та практики проблемних питань правового регулювання у цій сфері.	6	Підбір та аналіз нормативного матеріалу, наукових публікацій та судової практики за обраним напрямком дослідження.	14
ДРН 6. Критично та системно аналізувати правові явища і застосовувати набуті знання у професійній діяльності.	Обговорення у ході практичних занять окремих проблемних аспектів характерних для сучасного стану правових відносин.	8	Формулювання власної обґрунтованої позиції з проблемних питань правового регулювання.	14

ДРН7. Прогнозувати розвиток запропонованої юридичної ситуації в різних умовах.	Вдосконалення навичок здобувачів щодо визначення напрямку дослідження, формулювання робочих гіпотез досліджуваних проблем, їх підтвердження чи спростування, а також формулювання науково обґрунтованих висновків.	8	Підготовка та публікація наукових праць за обраним напрямком дослідження.	16
Всього годин		50		100

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практичне заняття 1. ТЕМА 1. ВСТУП. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ПРАВОРОЗУМІННЯ	7 балів /7%	До 2 тижня
2.	Практичне заняття 2. ПРАВОВІ ЦІННОСТІ. ПРИНЦИПИ ПРАВА	7 балів /7%	До 3 тижня
3.	Практичне заняття 3. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ПРАВОВІДНОСИНИ	7 балів /7%	До 4 тижня
4.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	10 балів /10%	До 4 тижня
5.	Практичне заняття 4. ПРАВО І ДЕРЖАВА	7 балів /7%	До 5 тижня
6.	Практичне заняття 5. НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА, СИСТЕМА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТИВ	7 балів /7%	До 6 тижня
7.	Практичне заняття 6. ПРАВОТВОРЕННЯ І ПРАВОТВОРЧИСТЬ (НОРМОТВОРЧИСТЬ)	7 балів /7%	До 7 тижня
8.	Практичне заняття 7. РЕАЛІЗАЦІЯ І ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ПРАВА	8 балів /8%	До 8 тижня
9.	Практичне заняття 8. ЮРИДИЧНА МОВА. ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА НОРМОТВОРЧОСТІ, ТЕОРІЯ ЮРИДИЧНОЇ АРГУМЕНТАЦІЇ		До 9 тижня

10.	Практичне заняття 9. НАЦІОНАЛЬНІ І МІЖНАРОДНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ ТА ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ		До 10 тижня
11.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	10 балів /10%	До 10 тижня
12.	Іспит	30 балів /30%	За розкладом сесії

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Практичне заняття 1. <i>ТЕМА 1. ВСТУП. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ПРАВОРОЗУМІННЯ</i>	< 2 бали Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	2-4 бали Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	4-6 бали Виконано усі вимоги завдання.	7 балів Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 2. <i>ПРАВОВІ ЦІННОСТІ. ПРИНЦИПИ ПРАВА</i>	< 2 бали Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	2-4 бали Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	4-6 бали Виконано усі вимоги завдання.	7 балів Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 3. <i>ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ПРАВОВІДНОСИНИ</i>	< 2 бали Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю	2-4 бали Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або	4-6 бали Виконано усі вимоги завдання.	7 балів Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано

2 Зазначити компонент сумативного оцінювання

3 Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

	помилки.	недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.		власне вирішення проблеми.
Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	<i>0-3 бали</i>	<i>3-5 балів</i>	<i>5-7 балів</i>	<i>7-10 балів</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Практичне заняття 4. <i>ПРАВО І ДЕРЖАВА</i>	<i>< 2 бали</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>4-6 бали</i>	<i>7 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 5. <i>НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА, СИСТЕМА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ</i>	<i>< 2 бали</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>4-6 бали</i>	<i>7 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 6. <i>ПРАВОТВОРЕННЯ І ПРАВОТВОРЧІСТЬ (НОРМОТВОРЧІСТЬ)</i>	<i>< 2 бали</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>4-6 бали</i>	<i>7 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 7.	<i>< 2 бали</i>	<i>2-5 бали</i>	<i>5-7 бали</i>	<i>8 балів</i>

<i>РЕАЛІЗАЦІЯ І ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ПРАВА</i>	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 8. ЮРИДИЧНА МОВА. ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА НОРМОТВОРЧОСТІ, ТЕОРІЯ ЮРИДИЧНОЇ АРГУМЕНТАЦІЇ	< 2 бали	2-5 бали	5-7 бали	8 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 9. НАЦІОНАЛЬНІ І МІЖНАРОДНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ ТА ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ	< 2 бали	2-5 бали	5-7 бали	8 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	<i>0-3 бали</i>	<i>3-5 балів</i>	<i>5-7 балів</i>	<i>7-10 балів</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Іспит	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані із значними	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані з помилками	Здобувач достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані	Здобувач гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані

	помилками або не виконані			
--	---------------------------------	--	--	--

5.2.Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Експрес-опитування після вивчення тем 1-2,3-4, 5-7, 8-9.	Експрес-опитування після вивчення тем 1-2,3-4, 5-7, 8-9.
2	Проходження тестування поточного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Проходження тестування поточного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем
3	Самооцінювання	Самооцінювання
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час занять	Усний зворотний зв'язок від викладача під час занять
5	Взаємооцінювання	Взаємооцінювання
6	Письмовий зворотний зв'язок на есе, реферати, мультимедійні презентації, статі, тези доповідей.	Письмовий зворотний зв'язок на есе, реферати, мультимедійні презентації, статі, тези доповідей.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Базова:

1. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Байре, 2015. – 392 с.
2. Grossi, Paolo. A history of European law / Paolo Grossi ; translated by Laurence Hooper. – 1st ed. p. cm. – 2010. 220 p.
3. CSABA VARGA THEORY OF LAW Norm, Logic, System, Doctrine & Technique in Legal Processes, with Appendix on European Law SZENT ISTVÁN TÁRSULAT Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója Budapest, 2012 376 p.
4. Загальна теорія держави і права : підручник / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого ; за ред.: М. В. Цвік, О. В. Петришин. - Х. : Право, 2009. - 584 с.
5. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави / П.М. Рабінович. - Бородянка, 1993. – 172с.
6. Скакун О. Ф. Теория государства и права (Энциклопедический курс): Учебник / Ольга Федоровна Скакун. — Х.: Эспада, 2006. — 776 с.
7. Сухонос В.В. Теорія держави і права: Навчальний посібник / В.В. Сухонос. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. - 536 с.
8. Рабинович П. М. Основи загальної теорії держави та права. — К., Атіка, 2001. — 78 с.
9. Скакун О. Ф. Теория государства и права. — Харьков, Легас, 2000. — 354 с.
10. Теорія держави і права: Навч. посіб. / За заг. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. — К.: Юрінком Інтер, 2002. — 368 с.
11. Теорія та практика застосування конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: компеніум / О.В. Седюк, Ю.В. Щокін, І.Я. Яковюк та ін.; за заг. Ред О.В. Сердюка, І.В. Яковюка. – 2-ге вид., допов. – Харків : Право, 2019. – 404 с.
12. John Adler Constitutional and Administrative Law. Great Britain. Palgrave macmillan masters. 2009. 480 p.
13. Paul Graig, Grainne de Burca EU LAW Text, Cases and Materials. Oxford Universiti Press. Fifth Edition. 2011. 1155.
14. Суинбёрн Р. Существование Бога <https://azbyka.ru/otechnik/bogoslovie/sushestvovanie-boga/>

Допоміжна:

15. Турчин Я.Б. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): навч. посіб. / Я.Б. Турчин, Р.Б. Демчишак, Т.І. Плазова. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 140 с.
16. Німецька методика права : навчальний посібник / Е. Соколов, С. Роснер, Р. Мельник. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. – 136 с.
17. Зуєвич Л., Вітюк Р. Представництво в судах. Огляд практики Верховного Суду. Схеми, кейси та практичні оради. – Київ: «Видавничий дім «АртЕК», 2019. – 200 с.
18. Мельник Р.С., Мосьондз С.О. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посіб. / за ред. Р.С. Мельника. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер; Буква Закону, 2019. 344 с.
19. Юркевич О.М., Павленко Ж.О. Підготовка до складання ТЗНПК в завданнях та рішеннях: логічний підхід: Навчальний посібник. Харків: «Констраст», 2019. – 260 с.
20. Азімов Ч. Про приватне і публічне права // Право України. — 1995. — № 1. — С. 9—11.
21. Головатий С. Концептуальні витоки ідеї «верховенства права» у філософській спадщині античних мислителів // Українське право. — 2003. — № 1. — С. 17—47.
22. Голосніченко І. Правосвідомість і правова культура у розбудові Української держави // Право України. — 2005. — № 4. — С. 24—25.

23. *Дмитрієнко Ю. М.* Актуальні аспекти періодизації світового історико-правового розвитку України // Держава і права. Юридичні і політичні науки: Зб. наук. праць. — 2004. — Вип. 23. — С. 32—39.
24. *Євдокимов В. О.* Право як феномен соціального регулювання та його вплив на розвиток суспільства і держави // Адвокат. — 1997. — № 2. — С. 11—12.
25. *Журавський В. С.* Концепція гармонізації законодавства України із законодавством держав-членів ЄС // Правова держава: Щорічник. — 2002. — Вип. 13. — С. 131—135.
26. *Кикоть Г.* Проблема класифікації юридичних фактів у сучасній теорії права України // Право України. — 2003. — № 7. — С. 24—29.
27. *Козюбра М.* Євразійська або слов'янська правова сім'я: реальність чи міф // Українське право. — 2003. — № 1. — С. 7—16.
28. *Колодій А. М.* Права людини і громадянина: Навч. посіб. / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. — К.: Юрінком Інтер, 2003. — 125 с.
29. *Кондратьєв Р., Гернего О.* Принципи права та їх роль у регулюванні суспільних відносин // Право України. — 2000. — № 16. — С. 12—15.
30. *Кононенко О.* Правосвідомість судді і перспективи впровадження міжнародних норм у сфері прав людини в практику судового захисту // Там само. — 2001. — № 2. С. 17—21.
31. *Корчемна Л.* Українське право і романо-германська традиції // Там само. — 2004. — № 5. — С. 19—22.
32. *Костенко О.* Наукове (доктринальне) тлумачення законів та його роль у здійсненні правосуддя // Там само. — 2000. — № 6. С. 24—25.
33. *Кравчук В.* Громадські організації в громадянському суспільстві: теоретичні питання // Українське право. — 2003. — № 1. — С. 201—206.
34. *Лаврів З. М.* Прецедент у Європейському та вітчизняному праві // Вісник господарського судочинства. — 2004. — № 2. — С. 257—262.
35. *Онуфрієнко О.* Правові засоби як основна категорія теорії права // Українське право. — 2003. — № 1. — С. 90—99.
36. *Фулей Т.* Загальнолюдські (загальноцивілізаційні) принципи права: деякі теоретичні аспекти // Там само. — 2003. — № 7. — С. 24—29.
37. *Ющик О.* Право: у пошуках дефініції // Там само. — № 6. — С. 105—109.
38. *Якубовський О.* Взаємодія держави і громадянського суспільства в Україні // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2004. — № 1. — С. 317—321.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
2. <http://www.minagro.kiev.ua> - Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства.
3. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
4. <http://www.urist.in.ua> - Первый украинский юридический форум.
5. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».

Рецензія на робочу програму (силабус) освітнього компонента
Актуальні проблеми теорії права

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	+		
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	+		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		
Результати навчання стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	+		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання	+		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження	+		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	+		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	+		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	+		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання	+		
Література є актуальною	+		

Рецензенти:

Член проектної групи ОНП «Право»
(назва)

Ю.О. Котвяковський
(ПІБ)

(підпис)

Викладач кафедри _____
(назва)

М.Ю. Кузнецова
(посада, ПІБ)

(підпис)